

Förnyelse av social- och hälsovårdens servicenät /Soite-punkten i Ullava, Karleby

Mellersta Österbottens välfärdsområdesstyrelse 03.12.2024 § 316
4609/00.02.00/2024

Beredningen tf välfärdsområdesdirektör Katja Virta

Budgeten för Mellersta Österbottens välfärdsområde för år 2025 kommer att visa på underskott. Därför är ytterligare åtgärder som lättar på kostnadsstrukturen nödvändiga. Enligt 115 § i lagen om välfärdsområden ska ett underskott i välfärdsområdets balansräkning täckas inom två år från ingången av det år som följer efter det att bokslutet fastställdes. Inom denna tid ska också underskott som uppkommit under eller efter det år budgeten upprättades täckas. I Mellersta Österbotten betyder detta att underskottet som ackumulerats från och med år 2023 ska täckas före slutet av år 2026. År 2023 var underskottet -20,5 miljoner euro. Också år 2024 kommer att visa på underskott.

Det ekonomiska läget i Mellersta Österbottens välfärdsområde kräver att budgeten för år 2025 görs i två faser. Vid beslutsbehandlingen 16.12.2024 presenteras det en budget för välfärdsområdesfullmäktige som visar på ungefär -13,5 miljoner underskott. I den andra fasen läggs det fram en ändrad budget för välfärdsområdesfullmäktige. Den nuvarande uppskattningen är att detta görs i februari-mars 2025. I den ändrade budgeten kommer att inkluderas de åtgärder som föreslagits för välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesfullmäktige i december. Åtgärderna innefattar anpassningsåtgärder i fråga om ekonomin för år 2025 till en summa på sammanlagt 13,5 miljoner euro. Med stöd av anpassningsåtgärderna är målet med den ändrade budgeten att uppnå minst ett balanserat resultat (0 euro). Då skulle det inte uppstå mer kumulativt underskott under år 2025. Enligt lagen om välfärdsområden ska det kumulativa underskottet täckas före utgången av år 2026.

Kraven på att balansera ekonomin förutsätter ändringar i välfärdsområdets servicenät. Eftersom servicenätet bygger på hyrda fastigheter som är större än behovet, har välfärdsområdesstyrelsen på våren 2024 befullmäktigat tf välfärdsområdesdirektören att förhandla med kommunerna om att avstå från hyrning av obehövliga lokaler i fastigheterna samt att på grund av det ekonomiska läget avstå från indexhöjningar under de följande åren. Förhandlingarna ledde inte till resultat i fråga om de fastigheter som förnyelsen av servicenätet gäller. Social- och hälsovårdsministeriet, Finansministeriet och Inrikesministeriet förutsatte vid välfärdsområdesförhandlingarna som fördes med Mellersta Österbottens välfärdsområde hösten 2024 att Mellersta Österbottens välfärdsområde bör snabbt granska sitt servicenät.

I områdena ordnades det på våren 2024 öppna tillfällen för att höra invånarna i varje område om deras servicebehov. Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) förutsätter att

välårsområdet ska planera och genomföra social- och hälsovården så att den till innehåll, omfattning och kvalitet svarar mot kundernas behov. Tjänsterna ska dessutom tillhandahållas jämlikt, i form av samordnade tjänstehelheter och nära kunderna med beaktande av befolkningens behov i välårsområdet. Tjänsterna kan sammanföras i större helheter inom välårsområdes område när tillgången till tjänster och säkerställandet av deras kvalitet kräver specialkunnande eller dyra investeringar eller när ett ändamålsenligt, kostnadsnyttoeffektivt och effektivt tillhandahållande av tjänsterna kräver det.

Servicevätet i Mellersta Österbotten består av social- och hälsovårdstjänsternas Soite-centraler, Soite-stationer och Soite-punkter samt av digitala och mobila tjänster och tjänster som tillhandahålls i hemmet. Soite-centralerna har det mest omfattande serviceutbudet. Juren och mottagningarna har koncentrerats till Soite-centralerna. Soite-centralerna finns i Karleby (huvudhälsostationen), i Kannus och i Dunkars-Pajala. Soite-stationerna har ett varierande och växlande utbud av social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster. På stationer ordnas expertmottagningar, mottagningar av läkare inom olika specialiteter samt rådgivningstjänster och socialservice. Soite-stationerna ligger i Kelviå, Toholampi och Perho. Soite-punkterna är närservicepunkter med låg tröskel och ett flexibelt serviceutbud. Soite-punkterna finns i Björkhagen i Karleby samt i Lestijärvi, Ullava, Lochteå och Halsö.

Målet med servicevätet är att erbjuda social- och hälsovårdstjänster så att invånarna i hela välårsområdet har så jämlig tillgång till dem och så att de är så jämlikt tillgängliga som möjligt. Tjänsternas verksamhetsmodeller måste förnyas så att verkningsfulla tjänster kan tryggas i det försämrade ekonomiska läget. Serviceformerna ändras kontrollerat mot mindre Soite-punkter som kan vid behov fungera som dokumenteringspunkter för våra mobila tjänster som utökas. Expertsjukskötarnas och hälsovårdarnas tidsbokningsbaserade mottagningsverksamhet kan ordnas enligt behovet vid välårsområdes Soite-punkter. Antalet distansmottagningar utökas med beaktande av invånarnas möjligheter att använda dem. I samband med förnyelsen av servicevätet är en övergång till en egenläkarmodell en del av förändringen genom vilken vi tryggar en bättre kontinuitet i och tillgång av vården. Förslaget om förnyelse av servicevätet har gjorts på välårsområdes nivå och baserar sig inte på kommungränser, men i det beaktas trafikförbindelserna till verksamhetsenheterna som är i enlighet med den nya verksamhetsmodellen.

Enligt förvaltningsstadgan för Mellersta Österbottens välårsområde beslutar välårsområdesfullmäktige om servicestrategin inom social- och hälsovården inklusive ändringar av servicevätet (förvaltningsstadgan 19 § punkt 1). När ärendet behandlas i välårsområdesstyrelsen eller i andra organ i välårsområdet följs lagstiftningen och rättspraxisen gällande jäv samt den s.k. försiktighetsprincipen.

Som kompletterande material:

Ändring av social- och hälsovårdens servicenät vid Soite-punkten i Ullava, Karleby

Förslag till beslut Valfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslår för valfärdsområdesfullmäktige att det

1. godkänner ändringarna i fråga om servicenätet vid Soite-punkten i Ullava, Karleby,
2. befullmäktigar valfärdsområdesstyrelsen och valfärdsområdesdirektören att verkställa åtgärderna som är relaterade till ändringen.

Beslut Tapio Peltokangas understödd av Kristiina Teerikangas föreslog att ärendet bordläggs.

Eftersom det hade lagts fram ett understött förslag om bordläggning var man tvungen att förrätta omröstning. Som omröstningsförfarande godkändes namnupprop så att den som understöder en fortsatt behandling av ärendet röstar JA och de som understöder Tapio Peltokangas förslag röstar NEJ.

I omröstningen röstade 2 ledamöter JA (Tomi Kivelä och Hans Snellman) och 6 ledamöter NEJ (Arto Alpia, Tapio Pajunpää, Tapio Peltokangas, Kristiina Teerikangas, Anja Törmä och Pirjo Urpilainen).

Valfärdsområdesstyrelsen beslutade bordlägga ärendet i enlighet med omröstningsresultatet.

Ant. Timo Sillanpää, Mauri Salo, Sari Innanen, Anna Nurmi-Lehto och Marlén Timonen anmälde jäv, lämnade sammanträdet och var frånvarande under behandlingen av ärendet (samfundsjäv som jävsgrund, förvaltningslagen 28.1 § punkt 5).

Ant. Hans Snellman fungerade som protokolljusterare under behandlingen av detta ärende.

Ant. tf valfärdsområdesdirektören föredrog ärendet vid sammanträdet.